

အကျဉ်းထောင်ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများ
ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရေး လုပ်ငန်းညှိနှိုင်း အစည်းအဝေးတွင်
ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး
ဒေါက်တာမြင့်ထွေးပြောကြားခဲ့သည့် မိန့်ခွန်းကောက်နုတ်ချက်များ

နေပြည်တော်။

(၁၁-၇-၂၀၁၉)

- ယနေ့ ကျင်းပပြုလုပ်သော “အကျဉ်းထောင်ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများ ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရေး လုပ်ငန်းညှိနှိုင်းအစည်းအဝေး” ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားသို့ ကြွရောက်လာသည့် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ဒုတိယ ဝန်ကြီး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ကစားဝန်ကြီးဌာနမှ ဒုတိယဝန်ကြီး၊ အမြဲတမ်း အတွင်းဝန်များ၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊ ဆေးရုံအုပ်ကြီးများ၊ တိုင်းဒေသ ကြီး/ပြည်နယ်ဦးစီးဌာနမှူးများ၊ ပါမောက္ခ/ဌာနမှူးများ၊ အကျဉ်းဦးစီးဌာန၊ ဌာနအကြီးအကဲများအားလုံး၊ တက်ရောက်သူများအားလုံး မင်္ဂလာပါလို့ နှုတ်ခွန်းဆက်သပါကြောင်း၊
- အကျဉ်းကျခံရသူများအတွက် နိုင်ငံအတွင်းရှိ ပြည်သူများနည်းတူ အရည် အသွေးပြည့်ဝသော ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုများပေးအပ်ရန် ဆေးပညာ ကျင့်ဝတ်အရ အရေးကြီးပါကြောင်း၊
- နေထိုင်ခဲ့ရာနေရာဒေသ၊ အတန်းပညာတတ်မြောက်မှု၊ ကျန်းမာရေး အသိပညာကြွယ်ဝမှု၊ နေထိုင်စားသောက်မှု အမူအကျင့်နှင့် အလေ့အထ၊ စိတ်နေသဘောထား၊ ခံယူချက်၊ လူမျိုး၊ လူမှု-စီးပွားရေး၊ ကျန်းမာရေး စသည့် နောက်ခံအခြေအနေများ အမျိုးမျိုးကွဲပြားခြားနားသော အကျဉ်းကျ ခံရသူများအား ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ပေးသူများအနေဖြင့် ရှုထောင့် မျိုးစုံမှ ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အကျဉ်းကျခံရသူများ၏ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု ခံစားပိုင်ခွင့်၊ ဆေးပညာကျင့်ဝတ်၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး ကျင့်ဝတ်များနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရန် အရေးကြီးပါကြောင်း၊
- အကျဉ်းထောင်ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာ တွင် ethics ရှိရမည်၊ human ethics, human right, medical ethics,

social ethics စသည်ဖြင့် ကျင့်ဝတ်အမျိုးမျိုးဖြင့် ကြည့်ရမည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊

- မကူးစက်တတ်သော နာတာရှည်ရောဂါရှိသူများ၊ တီဘီရောဂါနှင့် HIV/AIDS ရောဂါဖြစ်ပွားသည့် အကျဉ်းကျခံရသူများတွင် ဆေးဝါးကုသမှု ခံယူခြင်း ပြတ်တောက်မှု မရှိစေရေးနှင့် ၎င်းတို့ အကျဉ်းကျခံရာမှ လွတ်မြောက်သည့်အခါတွင်လည်း လိုအပ်သည့် ဆေးဝါးကုသမှု ပြတ်တောက်မှုမရှိစေရေးမှာ အရေးကြီးပါကြောင်း၊
- ကူးစက်တတ်သော ရောဂါရှိသူများ အကျဉ်းကျခံရာမှ လွတ်မြောက်သည့်အခါ ဆေးဝါးကုသမှု စနစ်တကျမခံယူပါက ၎င်းတို့အတွက် အန္တရာယ်ရှိရုံသာမက အခြားသူများထံသို့လည်း ရောဂါကူးစက်ပြန့်ပွားစေနိုင်ပါကြောင်း၊
- အကျဉ်းကျခံရသူများ အကြောင်းကိစ္စတစ်ခုခုကြောင့် အကျဉ်းကျခံနေရခြင်းဖြစ်ပြီး အကျဉ်းထောင်မှ လူများအားလုံး၏ promoting health in prison ကို လုပ်ရမည့်တာဝန်သည် ဆရာဝန်များ၏ တာဝန်ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- ယခု လောလောဆယ်တွင် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနတွင် health promoting schools ကို တစ်ပြည်လုံး အတိုင်းအတာဖြင့် ဆောင်ရွက်နေပါကြောင်း၊ health promoting prison ကို ဆောင်ရွက်ရန် အကျဉ်းထောင်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသည့် ဆရာဝန်များနှင့် ထောင်မှူးတို့ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ပြီး ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ပါကြောင်း၊
- ၂၀၁၄ ခုနှစ်မှ အစီရင်ခံစာကို holistic review ပြုလုပ်သင့်ပါကြောင်း၊ နိုင်ငံတစ်ဝန်းရှိ အကျဉ်းထောင်များရှိ အကျဉ်းကျခံရသူများတွင် ဖြစ်ပွားတတ်သော ကျန်းမာရေးပြဿနာများ၊ အကျဉ်းထောင်များ၏ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် အကျဉ်းကျခံရသူများ၏ တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး ကိစ္စရပ်များ၊ ယေဘုယျကျန်းမာရေးအခြေအနေများ၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု အခြေအနေများစသည့် အခြေခံအချက်အလက်များကို ဆန်းစစ်မှု (quick review) ပြုလုပ်သွားရမည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊

- အဆိုပါဆန်းစစ်မှုမှ တွေ့ရှိချက်များနှင့်အညီ အပေါ်မူတည်ပြီး မဟာဗျူဟာ၊ နည်းဗျူဟာများ ရေးဆွဲသင့်ကြောင်းနှင့် အကျဉ်းထောင်များတွင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်ကို မွမ်းမံပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်သွားရမည် ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- အကျဉ်းထောင်များမှ လူနာများ ဆေးရုံများသို့ ညွှန်းပို့ကုသရာတွင် အဆင်ပြေချောမွေ့စေရေးကိုလည်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဦးစီးဌာနမှူးများ၊ ဆေးရုံအုပ်ကြီးများနှင့် တာဝန်ရှိသူများမှ ညှိနှိုင်းမှုများပြုလုပ်ကာ အလေးထား ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- ဆေးရုံများရှိ အကျဉ်းသားလူနာဆောင် (guard ward) များ၏ လက်ရှိ အခြေအနေများကို ဆန်းစစ်သုံးသပ်မှုများ ပြုလုပ်ကာ အားဖြည့်မွမ်းမံဆောင်ရွက်သွားရမည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ ထုတ်ဝေထားသည့် treatment guideline များကို လည်း ဆေးမှူးချုပ်ထံ ပေးပို့ရမည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊ prison health တွင် public health perspective များ ဆောင်ရွက်နိုင်ပါကြောင်း၊ အကျဉ်းထောင်ထဲတွင် အကျဉ်းသားများကို ဦးဆောင်စေ၍ ကျန်းမာရေးအသိပညာပေးများ ပြုလုပ်စေလိုပါကြောင်း၊
- မူးယစ်ဆေးစွဲမှု၊ စိတ်ကျန်းမာရေး ပြဿနာများ၊ နာတာရှည်ရောဂါများ စောင့်ရှောက်မှု၊ ကျန်းမာရေးအသိပညာဖြင့်တင်ရေး လုပ်ငန်းများအပါအဝင် ကုသရေး၊ ကာကွယ်ထိန်းချုပ်ရေး၊ ညွှန်းပို့ကုသရေးနှင့် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- အကျဉ်းကျခံရသော အကျဉ်းသားများကို ဖြစ်နိုင်ပါက essential basic health assessment လုပ်ပေးသင့်ပါကြောင်း၊ ဒီလိုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် အကျဉ်းသားများ ရောဂါဖြစ်လျှင် မည်သည့် ရောဂါဖြစ်သည်ကို သိရှိနိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း၊ အကျဉ်းသားတစ်ဦးသည် TB ရောဂါနှင့် အကျဉ်းထောင်သို့ ရောက်လာပါက လအတန်ကြာလျှင် တခြားအကျဉ်းသားများအား ကူးစက်နိုင်ပါကြောင်း၊ TB ရောဂါနှင့် HIV/ AIDS သည် အကျဉ်းသားများတွင်

အဖြစ်များသော ရောဂါဖြစ်ပြီး အထူးသဖြင့် TB ရောဂါဖြစ်ပွားမှုသည် အသက်ရှူလမ်းကြောင်းမှတစ်ဆင့် ကူးစက်ခြင်းဖြစ်၍ အထူးသတိပြု ထိန်းချုပ်ရမည်ဖြစ်ပြီး ဆေးများကို ပုံမှန်မသောက်ပါက ဆေးယဉ်ပါး TB နှင့် ဆေးမတိုးသော HIV ပိုးအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသွားနိုင်၍ အထူးသတိပြုရ မည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊ မကူးစက်နိုင်သော ရောဂါများဖြစ်သော သွေးတိုး ရောဂါ၊ ဆီးချို/သွေးချိုရောဂါများကိုပါ တစ်ပါတည်းစစ်ဆေးစေလိုပါကြောင်း၊

- တီဘီရောဂါနှင့် HIV/ AIDS ရောဂါဝေဒနာရှင်များအနေဖြင့်လည်း အကျဉ်း ထောင်မှ လွတ်မြောက်သည့်အခါတွင် မိမိတို့အနေဖြင့် ဆက်လက်သောက်ရ မည့်ဆေးများကို ပုံမှန်သောက်နိုင်ရန် သတိပြုရမည် ဖြစ်ပါကြောင်းနှင့် ပြင်ပရှိကျန်းမာရေးဌာနများနှင့် ဆက်လက်ချိတ်ဆက်၍ ကုသမှုခံယူ၍ လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည့် Prison Health SOP ကို အမြန်ဆုံး ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ပိုမိုထိရောက်အကျိုးရှိအောင် ပြုပြင်မွမ်းမံ ရန် လိုအပ်ပါကြောင်း၊
- အကျဉ်းကျခံရသူများသည် အကျဉ်းထောင်မှ လွတ်မြောက်သွားသည့်အချိန် တွင် အခြားသူများအား ရောဂါမကူးစက်နိုင်အောင် မည်ကဲ့သို့ ဆောင်ရွက် သင့်သည်ကို ကျန်းမာရေးအသိ ပညာပေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်စေလို ပါကြောင်း၊
- Prison Health သည် အရေးကြီးသဖြင့် (၁၉၉၀) ခုနှစ် ကုလသမဂ္ဂ အထွေ ထွေညီလာခံတွင် ချမှတ်ခဲ့သော အကျဉ်းကျခံရသူများကို ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ အခြေခံသဘောတရားများတွင်ပါဝင်သည့် “အကျဉ်း ကျခံရသူများအနေဖြင့် နိုင်ငံအတွင်းတွင်ရှိသော ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက် မှုများကို မည်သို့သော ခွဲခြားမှုမျိုးမှမရှိဘဲ ရယူခွင့်ရှိသည်” ဟူသည့်အချက် နှင့်အညီ အကျဉ်းကျခံရသူများ၏ ကျန်းမာရေးကောင်းမွန်စေရန်နှင့် နေထိုင် မှုအရည်သွေးများ မြင့်မားစေရန်အတွက် ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊

- ယခုအစည်းအဝေးတွင် အကျဉ်းထောင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းစဉ် (၂၀၁၉-၂၀၂၀)နှင့် အကျဉ်းထောင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု အမျိုးသားအဆင့် မဟာဗျူဟာ (၂၀၁၉-၂၀၂၃) ချမှတ်ရေးစွဲနိုင်ရေးအတွက် လက်တွေ့မြေပြင်အခြေအနေတွင် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင် မည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကိုသာ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းဝိုင်းဝန်းဆွေးနွေး၍ ချမှတ် သွားကြရမည် ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- အကျဉ်းထောင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုတည်း ဆောင်ရွက်၍မရဘဲ အဓိကအနေဖြင့် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစား ဝန်ကြီးဌာနတို့ဖြစ်ပြီး နှီးနွယ်ဝန်ကြီးဌာန၊ ဦးစီးဌာန၊ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေး အဖွဲ့၊ ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ အားလုံးပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှသာ အောင်မြင်မှုရရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- မဟာဗျူဟာ/နည်းဗျူဟာများ ရေးဆွဲသည့်အခါတွင်လည်း ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို စနစ်တကျ သတ်သတ်မှတ်မှတ် ချမှတ်ထားသင့်ပါကြောင်း၊
- အကျဉ်းထောင်ထဲတွင် လုပ်ငန်းများပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရေးအတွက် အသုံးပြုသုတေ သနလုပ်ငန်းများ၊ focus group discussion များကိုလည်း ဆောင်ရွက်သွားရန်လိုအပ်ပြီး ကျွမ်းကျင်မှုပိုင်းဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှုများ ဆောင်ရွက် သွားမည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- အကျဉ်းထောင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းတွင် အကျဉ်းသားများ ၏ ကိုယ်၊ စိတ်ကျန်းမာရေးအတွက် ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး စဉ်းစားပေးစေလို ပါကြောင်း၊ အထွေထွေကျန်းမာ ရေးစောင့်ရှောက်မှု၊ ကူးစက်ရောဂါနှင့် မကူးစက်နိုင်သောရောဂါများ ကာကွယ်နှိမ်နင်းရေး၊ မိခင်ကလေး ကျန်းမာ ရေးစောင့်ရှောက်မှု၊ မူးယစ်ဆေးစွဲမှု၊ စိတ်ကျန်းမာရေး ပြဿနာများ၊ နာတာရှည်ရောဂါများ စောင့်ရှောက်မှု၊ ကျန်းမာရေးအသိပညာ မြှင့်တင်ရေး လုပ်ငန်းများ စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်စေလိုပါကြောင်း၊

- အကျဉ်းသားတစ်ဦးသည် အကျဉ်းထောင်မှ လွတ်မြောက်လာသည်နှင့် သန့်ရှင်းသောစိတ်ဓါတ်ဖြင့် အနာဂတ်ကို ဦးတည်မျှော်တွေးသော စိတ်ဓါတ် ဖြစ်အောင် မိမိတို့ဆောင်ရွက်သင့်ပါကြောင်း၊
- ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့တွင် region (၆)ခုရှိသည့်အနက် မိမိတို့နိုင်သည့် အရှေ့တောင်အာရှ တွင်ပါရှိပြီး Euro region တွင် နှစ်စဉ်၊ နှစ်တိုင်း International meeting on prison health နှင့်ပတ်သက်ပြီး တစ်နိုင်ငံနှင့် တစ်နိုင်ငံ နည်းပညာနှင့် အတွေ့အကြုံများကို မျှဝေဆွေးနွေးကြပါကြောင်း၊
- သင်ရိုးညွှန်တမ်းတွင် WHO Regional Office for Europe မှ ပြုစုထားရှိ သော Prisons and Health ခေါင်းစဉ် အောက်ရှိ စာအုပ်စာတမ်းများ၊ ညီလာခံ အစီရင်ခံစာများကိုပါလေ့လာ၍ ထည့်သွင်းသင့်သည့်အချက်များ ကို ထည့်သွင်းစေလိုပါကြောင်း၊
- မိမိတို့သည် prison health ကို health promoting prison အဖြစ် ဆောင်ရွက်လိုပါကြောင်း၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနနှင့် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနတို့ပူးပေါင်း၍ ကျန်းမာရေးအဆင့်မြှင့် ကျောင်းလုပ်ငန်း များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသကဲ့သို့ပင် ကျန်းမာရေး အဆင့်မြှင့် အကျဉ်းထောင်လုပ်ငန်းများအဖြစ် သတ်မှတ်အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- ကျန်းမာရေးအဆင့်မြှင့်အကျဉ်းထောင်များ ဖြစ်ပေါ်လာစေရေးနှင့် အကျဉ်း ကျခံရသူများ လွတ်မြောက်ပါက ပြည်သူများထံသို့ အဆင်ပြေချောမွေ့ ကျန်းမာစွာ ပြန်လည်ဝင်ရောက်နိုင်ရေးတို့အတွက် လူ့အခွင့်အရေး၊ ဆေးပညာ ကျင့်ဝတ်ကို ဦးထိပ်ထား၍ မိမိတို့ ဆရာဝန်၊ သူနာပြုများမှ အကျဉ်းကျခံရ သူများကို ဆောင်ရွက်ပေးပြီး ဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် အကျဉ်းထောင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများ ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်အောင်မြင် စေရေးအတွက် ဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့်လည်း အလေးထား ဆောင်ရွက်သွား မည်ဖြစ်ပါကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။